

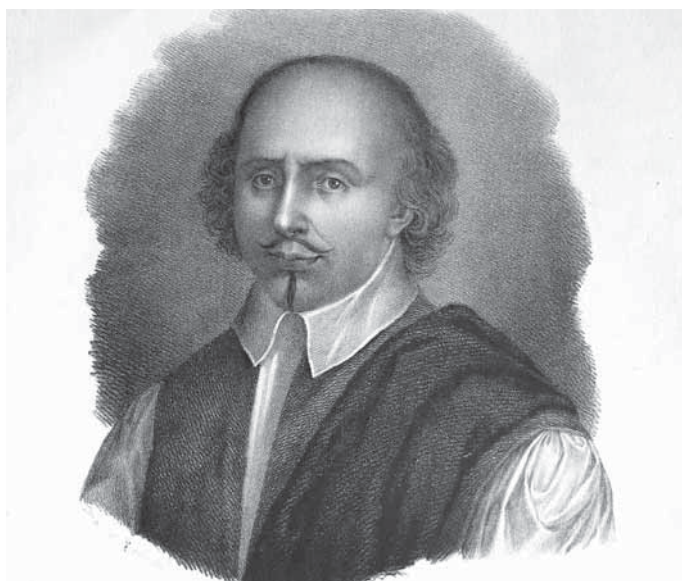

Vinicije B. LUPIS

PRILOG POZNAVANJU
RODA PALMOTIĆA
I ŽIVOTOPIŠ
JAKETE PALMOTIĆA
DIONORIĆA (? – 1680.)

Prilog poznavanju roda Palmotića i životopis Jakete Palmotića Dionorića (? – 1680.)¹

Slika 1.
Petar Frano Martecchini,
grafika Jakova/Jakete
Palmotića, 1841.

Rod Palmota/Palmotića² vuče svoje porijeklo od *Palme de Balisclava* koji je živio pred kraj XIII. stoljeća u Dubrovniku. Početkom XIV. stoljeća rod se već patronimički naziva “de Palmotta” i spominju se kao brodovlasnici i pomorci, te tada još ne uživaju veći ugled u političkom životu dubrovačke komune. Malobrojnost roda Palmotića

- ¹ Autori posebno zahvaljuju dubrovačkom biskupu mons. Želimiru Puljiću i don Bernardu Pleše, ekonomu Dubrovačke biskupije i rektoru Sjemeništa, u čijem je posjedu Sjemenišna knjižnica posebnog spomeničkog značaja, što su omogućili rad u knjižnici i dopustili korištenje rukopisa *Didone* na osnovi kojeg je priređeno kritičko izdanje. Zahvaljujemo Ingrid Pavličević, voditeljici zbirke Ragusina Znanstvene knjižnice Dubrovnik i gvardijanu franjevačkog samostana Male braće u Dubrovniku fra Stipi Nosiću, kao i Arhivu dubrovačke biskupije. Također zahvaljujemo na suradnji ravnateljici Dubrovačkih muzeja mr. sc. Pavići Vilać.
- ² U daljnjem tekstu koristimo hrvatsku formu prezimena dubrovačke vlastele, izuzev nekoliko manjih rodova za koje ne znamo hrvatske oblike.

Vinicije B. LUPIS
**Prilog poznavanju
roda Palmotića i
životopis Jakete
Palmotića Dionorića
(? – 1680.)**

kroz više stoljeća vidljiva je i u djelu Irmgard Manken, koja je istražujući dubrovački patricijat u XIV. stoljeću, na pedeset i drugoj tabli, donijela genealoški prikaz roda Palmotića od XIII. do XVI. stoljeća.³ Pored toga u osvjetljavanju rodoslovlja korištene su pri pisanju ovog rada sve značajnije serije Državnog arhiva u Dubrovniku (dalje označenog kao DAD).⁴

Dubrovački povjesničar Serafin Marija Crijević (1686. – 1759.) u djelu *Prolegomena in sacram metropolim Ragusinarum* donosi vijest kako se rod Palmotića 1157. doselio iz Huma u Dubrovnik.⁵

Slika 2.
Grb plemićkog
roda Palmotića

U ključnom političkom trenutku 1358. kada se dubrovačka komuna emancipira u trgovačku republiku, nitko od Palmotića nije u Senatu.⁶ U odlukama dubrovačkih vijeća od 1390. do 1392. spominju se dva člana obitelji Palmotić. Pa se tako Petar Palmotić spominje na više časti, među kojima treba istaknuti: član Malog vijeća, providnik

3 Irmgard Manken, *Dubrovački patricijat u XIV. veku*. Posebna izdanja SANU, knj. CCCXL, Odeljenje društvenih nauka, knjiga 36, Beograd, 1936, 353 – 356.

4 *Reformationes* (zaključci Velikog vijeća i Vijeća umoljenih), *Consilium Maius* (zaključci Velikog vijeća), *Consilium Minus* (zaključci Malog vijeća), *Testamenta Notariae* (oporuke građana), *Distributiones Testamentarum* (zapisci o izvršenju oporuka), *Dotes* (izvršenje dote), *Pacta Matrimonilae* (ženidbeni ugovori), *Diversa Cancelariae* (zapisi dubrovačke kancelarije), *Diversa Notariae* (zapisi dubrovačke notarije), *Lettere e commissionis da Ponente* (Pisma upućena na Zapad), a korištene su i druge manje arhivske serije i rukopisne zbirke iz fonda Državnog arhiva u Dubrovniku.

5 Serphinus Maria Cerva, *Prolegomena in sacram metropolim Ragusinarum*, priredio za tisak Relja Seferović, Zagreb – Dubrovnik, 2008, 284.

6 Nenad Vekarić, *Nevidljive pukotine: dubrovački vlasteoski klanovi*, Zagreb – Dubrovnik, 2009, 39.

naoružanja, časnik na naoružanom brigantinu, prokurator benediktinskog samostana na Lokrumu, a njegov brat Z(Dž)ore također je bio član Malog vijeća.⁷

Pomorska djelatnost bila je stoljećima gospodarska osnovica kojom je rod Palmotića priskrbio znatna materijalna sredstva. Godine 1331. magister Fele gradio je *conduru* za dubrovačkog vlastelina Vida Palmotića (*Vita de Palmota*).⁸ Tijekom narednih stoljeća Palmotići su se upravo isticali u pomorstvu. Tako je Ivan Džore Palmotić 26. rujna 1531. bio patrun broda "S.to Biasio" – (Sv. Vlaho).⁹ Trgovac Ivan (Dživo) Džorin Palmotić svojim brodom je dvadesetih godina XVI. stoljeća redovito trgovao s Engleskom.¹⁰ Dubrovački trgovac Džore Nikolin Palmotić 1519. svojim brodom "Sv. Križa i Magdalena dubrovačka" uplovio je u luku Southampton, vjerojatno po prvi put: narednih godina taj će dubrovački trgovac biti vrlo često viđen u toj engleskoj luci.¹¹

Vinicije B. LUPIS
**Prilog poznavanju
roda Palmotića i
životopis Jakete
Palmotića Dionorića
(? – 1680.)**

Slika 3.
DAD, Grb plemićkog
roda Palmotića iz Pešićeva
(Sarakina) grbovnika

Nikola Ivanov Palmotić 20. XI. 1537. patrun broda "S.to Michael" – (Sv.Mihovil) prodao je Đuru Ivanovu

7 Odluke dubrovačkih vijeća 1390 – 1392 (pripremili Nella Lonza i Zdravko Šundrica), Zagreb – Dubrovnik, 2005, 43, 67, 85, 127, 129 – 130, 144, 146, 179, 181 – 182, 186, 188 – 189, 189, 203, 230, 234, 262, 298, 334, 346 – 347, 386, 392.

8 Bariša Krekić, *Unequal rivals: essays on relations between Dubrovnik and Venice in the thirteenth and fourteenth centuries*, Zagreb – Dubrovnik, 2007, 106.

9 DAD, XXXII, 13. (1530. – 1559.), 8'-9.

10 Veselin Kostić, *Dubrovnik i Engleska 1300. – 1650.*, Beograd, 1975, 159.

11 V. Kostić, o. c., Beograd, 1975, 157.

Gučetiću udio u svom brodu za 1000 zlatnih dukata.¹² Nekoliko godina kasnije brodom “S.to Michele” Nikola Palmotić uputio se u drugom dijelu 1533. očito posljednji put s tovarom vina za Englesku, gdje je u Londonu bio uhićen. Razlog uhićenja je ostao nepoznat; za njegovo oslobođenje bila je položena vrlo visoka jamčevina od 600 funti, a jedan od jamaca bio je dubrovački trgovac Petar Lukarević.¹³ U Palmotićeve brodu imali su svoje udjele i braća Ivan i Stjepan Džore Palmotića, koji su ih istom Đuru Ivanovu Gučetiću i prodali.¹⁴

Godine 1529. na brod Stjepana Palmotića u Southamptonu, dubrovački trgovac Luka Lukarević ukrcao je tovar vune u ime jednog engleskog trgovca za sredozemne luke.¹⁵ Godine 1533. u Londonu se nalazi i brod “Santo Blasio de Aragusia” Džore Nikolina Palmotića, koji je pretrpio havariju u Biskaju 1534.¹⁶ Ova grana Palmotića intenzivno se bavila trgovinom s Engleskom tijekom prvih desetljeća XVI. stoljeća, izvozeći vino, a uvozeći sukno za sredozemna odredišta. Na brodu “S. Gio. Battista” patruna Džore Palmotića, umro je 1584. mornar Vlaho Pavlov Dračevica sa Šipana između Saccha i Capo Tre Fontane.¹⁷

Palmotići su igrali i skromnu ulogu u dubrovačkoj kreditnoj trgovini (1520. – 1623.) na području Balkana tijekom tzv. *zlatnog stoljeća*, od stupanja Sulejmana Veličanstvenog na tursko prijestolje, stabilizacije dubrovačke trgovine na Balkanu i početka velike krize 1623. Od 124 značajnija vjerovnika – vlastelina s kreditima od 5000 dukata i više, Palmotići su bili zastupljeni izraženo u dukatima sa 42.067 dukata, odnosno 1%. Od roda Palmotića bili su zastupljeni Džore Džorin (*Giore Giore*) i Ivan Nikolin Palmotić. Od 48 najznačajnijih vjerovnika je Džore Džorin Palmotić, koji je ušao u Veliko vijeće 1590. Džore Džorin ukupno je izdao 89 kredita, u dukatima izraženo 35.869, a ulagao je od 1603. – 1622., i to u kolonije u: Biogradu/Beogradu, Sarajevu, Sofiji, Prokuplju, Novom Pazaru, Plovidivu, Provadiji, Nikopolju i Kruševcu.¹⁸

12 DAD, XXXII, 13. (1530. – 1559.), 52-52'

13 V. Kostić, o. c., Beograd, 1975, 159.

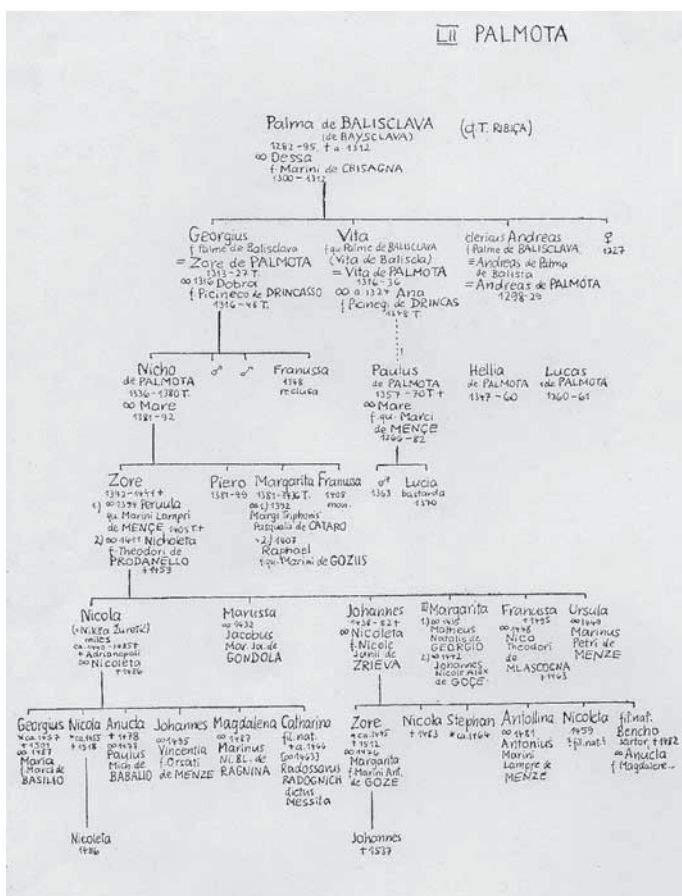
14 DAD, XXXII, 13. (1530. – 1559.), 52'-53.

15 V. Kostić, o. c., Beograd, 1975, 164.

16 V. Kostić, o. c., Beograd, 1975, 163.

17 Zdravko Šundrica, “Iz oporuka dubrovačkih trgovaca”, *Tajna kutija dubrovačkog arhiva*, II, Zagreb/Dubrovnik, 2009, 263.

18 Zdenko Zlatar, “Udio vlastele u dubrovačkoj kreditnoj trgovini (1520 – 1623): kvantitativna analiza vjerovnika”, *Analiza Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku*, XLV, Zagreb – Dubrovnik, 2007, 131 – 158.

Vinicije B. LUPIS
**Prilog poznavanju
 roda Palmotića i
 životopis Jakete
 Palmotića Dionorica
 (? – 1680.)**

Slika 4.
 Rodoslovno stablo
 Palmotića do XVI. st.

Rod Palmotića nosio je i jedno ranije breme izdajstva – Nikole Teodora Ivanova Palmotića (oko 1446. – 1483.), koji je senatskom odlukom 1483. pogubljen, jer je s Turcima pregovarao o prepuštanju Stona.¹⁹

U arhivskim izvorima često doznajemo detalje iz svakodnevice, pa se tako spominje kako je Marin Nikolin Palmotić, kapetan čuvara vrata na Pilama, tužio 20. lipnja 1527. Vlaha Gučetića jer je na silu ušao u grad bez dozvole, a isti Vlaho bio je osuđen na privremen izgon od jednog dana, pod prijetnjom kazne od 100 dukata. Isto tako su zdravstveni službenici 17. listopada 1527. doznali da su vlastelini Nikola Palmotić, Šimun Franov Kabužić i Pavao Nikolin Basiljević prekršili pravilo karantene; potom su bili osuđeni na izgon čitav mjesec listopad, a po povratku i na plaćanje kazne od 100 perpera, uz tri mjeseca zatvorske

¹⁹ N. Vekarić, o. c., 86.

kazne.²⁰

U obitelji Palmotić javlja se više nadimaka. Ime Džore (*Žore/Georgius*), učestalo u rodu Palmotića, dolazi od imena Juraj/Đuro, koje se provlači još od početka XIV. stoljeća i sina *Georgiusa Palme de Balisclava*.

Dana 9. lipnja 1601. izvršena je podjela između Iva i Džore Džorina (*Georgium Giore de Palmotta*). Ivanu Džorinu Palmotiću pripala su sva imanja u Gružu, Sumartinu, zemljišta i vinogradi u Cavtatu i na Obodu, kao i u Pičetima. Imanja u Badrima, u Mojstrovini, Dragovini, Rujnevići, Dunavama i kuća u Rujnevići pripali su Džori Džorinu Palmotiću. Iz te podjele, gdje su se braća u narednih dvadeset godina obvezala plaćati sv. mise za dušu svoje majke Marte, doznajemo o zemljišnjem posjedu jednog dijela obitelji Palmotića.²¹ Dvadesetak godina prije, 20. veljače 1581., Andrija Džorin Palmotić priznaje da je primio od Ore pokojnog Nikole Džorina Palmotića 16 dukata.²² Majka to dvoje Palmotića bila je Nika. Nika Palmotić imala je i kćer Mariju dumnu u samostanu sv. Marka, kojoj je ostavila trideset dukata.²³

U oporuci Pere žene pokojnog Ivana Nikolina Palmotića od 21. kolovoza 1623., razvidi se kako je ona svoje imanje na Lopudu na plodouživanje ostavila sestri Jeli, a epitropi su bili: Nikola Marinov Gučetić, Bernard Lucijanov Kabužić i Ivan Palmotić (budući da nije dopisan patronimik teško je odlučiti o kojem se Ivanu radi, ali pretpostavljamo kako je riječ o Jaketinu bliskom srodniku²⁴).

20 Zlata Blažina Tomić, *Kacamorti i kuga: utemeljenje i razvoj zdravstvene službe u Dubrovniku*, Zagreb – Dubrovnik, 2007, 178.

21 DAD, XXVI, *Diversa notariae* (dalje D. N.), 130, 78-78'

22 DAD, XXVI, D. N., 122, 2'

23 DAD, X.1, *Testamenta Notariae* (dalje T. N.), 45 (1577. – 1582.), 17 – 17'

24 DAD, X.1, T. N., 56, 156.